

Προτάσεις για τὸ δημοτικὸ τραγούδι

3. ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΕΛΕΤΗΘΕΙ

α.— Ἡ μελέτη αὐτὴ πρέπει νὰ εἶναι ἀπόλυτη κι ὄχι καθορισμένη μὲ σχετικὲς ἀναφορὲς. Ἀφορὰ ὅλους τοὺς Ἕλληνες καὶ σ' ὅλες τὶς βασικὲς μορφὲς τῆς ζωῆς τους· γι' αὐτὸ σχετίζεται μὲ τὴ λαϊκὴ γενικὰ δημιουργία.

β.— Συγκατάβαση ἢ ἄρνηση γιὰ μελέτη τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ ἐπισημαίνει θέσεις καὶ ἀπόψεις ἀπόλυτα ἀναγκαστικὲς στὴν ἀμεσὴ ἀντιμετώπιση ἐναντι τῆς πιθανότητος γλωσσικῆς νεκρώσεως — ἢ ἀπλῶς κρύβει ἄγνοια, ἀλαζονεία, διανοουμενισμό, ξενολατρεία, ἐπικαιροφιλία, ἐγωπάθεια κ.λ.π.

γ.— Καλὸ ξεκίνημα στὴ μελέτη εἶναι γιὰ ὅλους μας ἡ ἀπόφαση πὼς τὸ δημοτικὸ τραγούδι εἶναι κάτι ἄλλο ἀπ' ὅ,τι νομίζουμε ἢ τουλάχιστον καὶ κάτι ἄλλο.

δ.— Ἡ ἀξία τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, ὅπωςδὴποτε, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ μᾶς οὔτε διακυβεύεται στὴν κρίση μας.

4.— ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΛΕΕΙ ΤΗΝ ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

α.— Διαχρονικὰ θεωρούμενο καὶ συγχρονικὰ βιούμενο τὸ δημοτικὸ τραγούδι βρίσκεται στὰ ἔσχατα καὶ ἐγγύτατα τῆς γλώσσας, ἀπ' τὸν Ὅμηρο μέχρι τὸ Σολωμὸ καὶ τὴν καθημερινὴ κουβέντα. (Ἡ ὙΔΡΙΑ δλόκληρη δίνει συνεχῶς κείμενα, ὅπου ὁ προσεκτικὸς ἀναγνώστης θὰ βρεῖ ἢ θὰ θυμῇ τὸ δημοτικὸ τραγούδι). Ἡ ἐλληνικότητα, ἡ ζωὴ, διαχρονικὰ καὶ συγχρονικὰ (=ὑπερχρονικὰ, ἢ καί : ἀ - χρονικὰ) μιλάνε στὸ δημοτικὸ τραγούδι μὲ φυσικότητα : μὲ τὴ φυσικότητα τοῦ ἀληθινοῦ, τοῦ πραγματικοῦ, ἀφοῦ καὶ ἡ γλώσσα εἶναι φυσικὴ, ἀνάσες, πουλιὰ ἐλεύθερα.

β.— Οἱ ποικίλες μορφὲς τῆς γλώσσας πρέπει νὰ θεωροῦνται στὰ φυσικὰ πλαίσια τῶν ζωντανῶν μεταβολῶν. Κάθε σχηματικὸς χωρισμὸς, ἀπ' ὅπου κι ἂν ξεκινάει κι ὅπου κι ἂν κατατείνει, εἶναι ψευδὴς καὶ δόλιος. (Δὲς καὶ Σολωμὸ στὸ Διάλογο). Μεγαλεῖο καὶ ταπεινότητα, ἀναπτύξεις καὶ πυκνώματα, ὅλα ὅσα ἔδωσε ἡ ἐλληνικὴ γλώσσα διὰ τῶν Ἑλλήνων της, εἶναι δικὰ της, ξεκίνησαν ἀπ' τὶς δυνατότητές της καὶ μένουν πάντα δυνατότητες καὶ πραγματικότητα δική της. Τὸ δημοτικὸ τραγούδι ἔχει ὅλη τὴ γλώσσα καὶ τὶς δυνατότητές της μέσα του γιατί εἶναι ζωντανό, προφορικό, νερὸ πὺ κυλάει καὶ μιλάει στὰ ἐλληνικὰ ἀφτιά πὺ ἀκοῦνε τὴ φύση καὶ τὴν Ἑλλάδα. Οἱ ἐπιστημονικὲς θεωρίες πὺ ἀγνοοῦν αὐτὴ τὴ ζωὴ γίνονται καὶ μένουν χαρτιά, βιβλία, ἄζωα κατασκευάσματα πὺ μόνο ἀζωικὲς στιγμὲς μποροῦν νὰ δώσουν.

γ.— Εἶναι πρῶτιστο ἔργο μας ἡ ἀναφορὰ καὶ σύγκριση δλόκληρης τῆς λογοτεχνίας, τῆς γλώσσας καὶ τῆς ζωῆς μας στὰ ὅλα τοῦ δημοτικοῦ τρα-

Μ Ν Η Μ Η

1

Σενπαμώνθης Παμώνθη τῷ ἀδελφῷ χαίρειν.
 "Ἐπεμψά σοι τὸ σῶμα Σενύριος τῆς μητρός
 μου κεκκευμένους ἔχων τάβλαν κατὰ τοῦ τρα-
 χήλου διὰ Γαλήϊτος πατρός 'Ιέρακος ἐν πλοίῳ
 ἰδίῳ τοῦ ναύλου δοθέντος ὑπ' ἐμοῦ πλήρης.
 "Ἐστὶ δὲ σημεῖον τῆς ταφῆς· σινδὼν ἐστὶν ἐκ-
 τὸς ἔχων χρήμα ρόδινον, ἐπιπεγραμμένον ἐπὶ
 τῆς πλάκας τὸ ὄνομα αὐτῆς.

Ἐρρώσθαί σε, ἄδελφε, εὐχόμαι.

(Ἐπιστολὴ 2—3 αἰ. μ.Χ.)

2

1828 νοεβρίου 17 λιβαρτζι Τι(ν) σιμε-
 ρον φανερονο κε ομολογο εγο(ο)υποκατο-
 ρεν δεβαιομενος/ Χρητος νικολοπ(ου)λος
 απο βεροιτζι τι(ν) σιμερον με καλη μου
 γνομι και προερεσι/ κανο παζάρικο πουλι-
 σα τοπραμα που ξουσιαζο στο βεροιτζι
 στον καπνο το πα/ τριχο μου το χοραφι
 μου το ποτιστικο στι σπιλια το οπιο εχι οιν-
 μπλιαστα/ απουπανου του ξαδελφο(υ) μου
 νικολα ταπουκατον αβλακν τι μια μερια
 ρεμα κε τιν/ αλι μαρκοπ(ου)λος ακομι του
 δινο τον αχουροτοπο το μερδικο μου ονο-
 μαζομενο στου/ αγιου βασιλιου ακομι του
 δινο κε τον αμπελοτοπο μου στους πα-
 λ(ι)οβορους το μερδικο/ μου εχι κε σιν-
 μπλατορας τα ξαδελφια μου. ακομι κε διο
 κοματια κατελι στα/ παλιαμπελα σινμπλα-
 στα ταδελφοξαδελφια μου ακομι κενα
 κοματι χοραφι/ στον ανικολα απουπανου
 εχο κε σινοριτες τον παπαθανασι απο λι-
 βαρτζι απουκατου/ οκτος απουπανου πλαν

το αλο πετρες κε μια σκαμια στον κυπο
 του αδελφου μου/ διο κοματια χοραφια
 κενα διο κυτρες ξερικα σινοριτες εχο τον
 ξαδελφο/ μου θοδορακι κε στα διο μερι-
 τα οπιατακανο καθαραν πουλisci τον παπα-
 σταθι/ σακελοπ(ου)λου απο λιβαρτζι δια
 γροσια τρακοσια τριαντα ντι γρ. 330 κε
 απο τι(ν)σιμε/ ρον κε ονμπρος να ννε ο
 ανοθεν αγοραστis καθαριος νικοκυρις το-
 σον αφτος/ οσον κε υ κλιρονομι του κε γο
 υμε ο ανοθεν πουλιτις ξενος κε αποξενος/
 τοσον κεγο οσον κε υ κλιρονομι μου κε δια
 το βεθεον τισ αλιθιας εδοσα τιν/ παρο(ν)
 μου ομολογιαν υς χιρας του κατεμπροσθεν
 τον αξιοπιστον μαρτιραν να/ μαρτιρι τιν
 αλιθιαν (κ)σε θελο βεθεσο κε ιδιοχιρος
 μου Χριστος νικολοπ(ου)λος βεθεονο τανο-
 θεν

Χριστόδουλος Ἰερεὺς Σακέλαριου μάρτη-
 ρος
 (δυσαναγνώστos) μαρτιρο
 βασιλὺς χρισανθοπλος μαρτιρο
 παλεολογος παπαδοπουλος μαρτιρο
 αναγνώστis ζαφिरακοπουλος εγραψα κε
 μαρτιρο
 παναγητοτακis μαρτηρο
 σπηρος νηκολοπουλος μαρτηρο
 παναγος σοτηροπουλος μαρτιρο
 δημητρακis ηνταρες μαρτηρο

(Πωλητήριο ἀπὸ τὸ «Βερούτσι καὶ τὰ μνη-
 μεῖα του» τοῦ Νώντα Σακελλαρόπουλου,
 ἐδῶ μὲ τὴν πραγματικὴν του ὀρθογραφίαν)

γουδιῷ (περισσότερο ἢ λιγότερο ρητὰ ἢ λανθάνοντα) μὲ μεθόδους πὺξ-
 κινᾶνε ἀπ' τὴν προφορικὴν γλῶσσαν καὶ τὸ δημοτικὸν τραγοῦδι, μὲ προσπά-
 ρειες ζωικὰς καὶ ὄχι χαρτικὰς.

δ.— Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσαν πὺξ ἀρχεῖ, πὺξ ζεῖ καὶ διὰ ζεῖ,
 εἶναι μία (ὅσο ἕνας εἶναι ὁ τρόπος μας, οἱ γεύσεις τῆς ψυχῆς, τὸ πέταμα
 τῶν πουλιῶν, τὸ φύτρωμα, τὸ χῶμα πὺξ πατᾶμε καὶ τὸ νερὸ πὺξ πίνουμε στὸ
 «σπίτι τῆς ζωῆς» αὐτὸ πὺξ ζοῦμε), γιὰτί καὶ ἡ ζωὴ εἶναι μία.

(Οἱ προτάσεις θὰ συνεχιστοῦν)

ΣΩΚΡ. Α. ΣΚΑΡΤΗΣ